

Luật pháp trong chế độ dân chủ pháp trị.

LS Nguyễn Văn Thắng/Thiện Ý

Một hệ thống luật pháp có tính hữu lý và bình đẳng chỉ có được trong một chế độ dân chủ pháp trị. Đó là một chế độ từ nhà cầm quyền đến mọi mọi tầng lớp nhân dân phải sống và hành động trong khuôn khổ luật pháp. Các viên chức chính quyền ở mọi cấp, cũng như người dân ở bất cứ giai tầng xã hội nào, nếu vi phạm luật pháp, đều bị trừng phạt theo luật pháp. Đó là nguyên tắc trọng pháp và mọi người đều bình đẳng trước pháp luật.

Hiện nay xu hướng chung của nhân loại là muốn được sống trong một chế độ dân chủ pháp trị. Nhưng thực tế các quốc gia có được chế độ dân chủ pháp trị thực sự vẫn còn là thiểu số và ở nhiều mức độ dân chủ pháp trị khác nhau. Phần đông các quốc gia còn lại về hình thức thường vẫn tự nhận là chế độ dân chủ pháp trị, song thực chất chỉ là những chế độ dân chủ pháp trị giả hiệu dưới nhiều bản hiệu khác nhau. Bởi vì, những chế độ này về hình thức cũng có đủ các bộ phận cơ quan lập pháp, hành pháp, tư pháp y như các chế độ dân chủ pháp trị thứ thiệt. Cũng có quốc hội do dân bầu để làm ra luật pháp, cũng có bầu cử những người đứng đầu cơ quan hành pháp, cũng có toà án xét xử vi phạm luật pháp, song tất cả chỉ là bình phong, bánh vẽ dân chủ để che đậy thực chất độc tài ở nhiều mức độ khác nhau.

Khác với chế độ dân chủ pháp trị giả hiệu, chế độ dân chủ pháp trị thực sự được thể hiện đầy đủ trên hai bình diện pháp lý và thực tiễn. Về pháp lý các nước theo chế độ dân chủ pháp trị thực sự được xây dựng trên nền tảng một bản Hiến Pháp

và hệ thống luật pháp dân chủ. Về thực tiễn luật pháp được thực hiện nghiêm túc, với các nhân quyền, dân quyền được tôn trọng, bảo vệ và hành xử đối với mọi thành viên trong xã hội, người cầm quyền cũng như người dân, không phân biệt giai cấp xã hội, màu da, tôn giáo hay chính kiến. Và như thế, luật pháp trong chế độ dân chủ pháp trị không mang tính chất một công cụ của nhà cầm quyền để trấn áp người dân trong một nền trật tự chỉ bảo vệ cho những ưu quyền đặc lợi của giai cấp thống trị cấu kết với một vài giai cấp ưu thế khác trong xã hội.

Luật pháp trong chế độ dân chủ pháp trị thực sự là những qui phạm pháp luật hình thành do sự thỏa thuận chung, để điều hành xã hội sao cho có một môi trường sống an toàn, ổn định, trong đó quyền lợi, hạnh phúc cá nhân hài hoà với quyền lợi và hạnh phúc tập thể. Nhà cầm quyền cũng như mọi thành viên của xã hội, cá nhân cũng như tập thể, một khi thỏa thuận được về những qui phạm pháp luật, có nghĩa vụ phải chấp hành, và mọi vi phạm phải bị chế tài theo luật, “Không ai được đứng trên luật pháp”

Đồng hương Việt Nam chúng ta được may mắn sống trên một quốc gia có chế độ dân chủ pháp trị đích thực, dù chưa phải là hoàn mỹ, song vẫn được coi là một chế độ dân chủ bậc nhất trên thế giới hiện nay. Chế độ dân chủ pháp trị này vẫn đang là ước mơ của nhiều dân tộc trên thế giới, và được nhiều quốc gia coi là mẫu mực phấn đấu hiện thực. Đó là những quốc gia mà ý nguyện chung của nhân dân được giai cấp cầm quyền quan tâm và có thiện chí muốn thực hiện.

Tuy nhiên, vẫn còn nhiều quốc gia mà ý nguyện của nhân dân trái chiều với tham vọng của những kẻ cầm quyền. Điển

hình như các chế độ độc tài các kiểu tại một số quốc gia ngày này; thì ước nguyện của nhân dân muốn hiện thực và chỉ hiện thực được bằng sức mạnh đấu tranh kiên cường của chính người dân bị trị, để đòi lại các quyền dân chủ, dân sinh, dân quyền vốn là của họ mà đã bị nhà cầm quyền bác đoạt.

Thiện Ý

Houston, ngày 9 tháng 9 năm 2024